

SBORNIK

ZAKONAH I NABEDABAH

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina

1874.

Komad III.

Izdan i razposlan dne 27. siečnja 1874.

Br. 3.

Zakonski članak

sabora kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije od 5. siečnja 1874., ob
ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

**kralj Česki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije
i Dalmacije.**

Velemožam, dostojanstvenikom i zastupnikom naroda sakupljenim na saboru kra-
ljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije kraljevski Naš pozdrav,

Ljubezni vierní Naši!

Zakonski članak ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, što Nam ga
viernosti Vaše podnesoše preko Našega Bana kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije
i preko Našega hrv.-slav.-dalmatinskoga ministra odlučismo potvrditi kako sliedi:

Zakonski članak

ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu.

S obzirom na zakonski članak ob utemeljenju sveučilišta Franje Josipa I. u
Zagrebu, potvrđen previšnjim odpisom od 8. travnja 1869. uređuje se ustroj toga sve-
učilišta kako sliedi:

§. 1.

Sveučilište Franje Josipa I. u Zagrebu ima četiri fakulteta: bogoslovni, pravni i državoslovni, liječnički i mudroslovni.

Sva se četiri fakulteta uvadaju načinom, koji se u odsjeku VI. pobliže ustanovljuje.

Svaki fakultet sastoji od učiteljskog osoblja i upisanih slušalaca.

Odsjek 1.

O učiteljih i vlastih sveučilištnih.

§. 2.

Učitelji sveučilištni ili su redoviti ili izvanredni profesori, ili docenti, ili učitelji u užjem smislu rieči.

Svaki fakultet ima svoje učiteljsko osoblje, kojemu spadaju svi učitelji dotičnoga fakulteta bez razlike kategorije njihove.

§. 3.

Redoviti su profesori oni, koji su u dekretu ob imenovanju svom naznačeni kano takovi.

§. 4.

Izvanredni se profesori imenuju kano takovi, da obično uzgredne predmete predavaju.

§. 5.

Svi redoviti i izvanredni profesori jesu kraljevski činovnici i kano takovi imaju sva prava i sve dužnosti kraljevskih činovnikah.

Redovite i izvanredne profesore imenuje Njegovo Veličanstvo.

Kad se radi o imenovanju profesorah bogoslovnog fakulteta, ima ban prije, nego dotični predlog profesorskoga zbora (§§. 22. i 23.) podnese previšnjemu mjestu, glede toga predloga stupiti u dogovor s ordinarijatom nadbiskupskim.

§. 6.

Docenti nisu činovnici, nedobivaju nikakove plaće iz javne blagajne, te mogu samo naukovinu od polazećih učenikah iskati. Kano privatni docenti vlastni su samo oni na ovom sveučilištu javno predavati, koji su u smislu ovoga zakona usposobljeni.

Za predavanje sirskoga, kaldejskoga i arabskoga jezika na bogoslovnom, zatim državnoga računostovja na pravoslovnom fakultetu odredjeni su docenti s nagradom, koji se ipak neimaju smatrati za činovnike, a postavlja jih ban, i to docenta na bogoslovnom fakultetu nakon dogovora s ordinarijatom nadbiskupskim.

§. 7.

Učitelji živih jezika na mudroslovnom fakultetu, spadaju kano takovi, koji te jezike poglavito samo za praktičnu porabu naučiti imaju, u vrst učitelja u užjem smislu rieči.

Položaj tih žive jezike predavajućih učitelja u užjem smislu, bit će kasnije konačno ustanovljen.

Za sada se isti neimaju smatrati za činovnike, a dobivaju nagradu, ter se postavljaju po banu.

§. 8.

Profesorom liečničkoga fakulteta za njekoje nauke i profesorom filosofičkoga fakulteta za matem: prirodoslovnu struku pridieljeni su pristavi.

Oni nisu činovnici, nespadaju u učiteljsko osoblje (§. 2.) dobivaju samo nagradu.

Pristavom može biti samo doktor, imenuje ga učiteljski sbor dotičnoga fakulteta na dvie godine, i to na predlog profesora, kojemu se daje u pomoć.

§. 9.

Plaće profesora i činovnika sveučilištnih, zatim nagrade učitelja, propovjednika rektora i pristava, kano i mirovine ustanovljuju se posebnim zakonom.

§. 10.

Svi profesori i docenti uživaju glede predavanja, na koliko ih drugi svietovni ili crkveni zakoni neograničuju, podpunu slobodu, nisu dakle dužni po stanovitih knjigah predavati.

§. 11.

Svaki redoviti profesor ima na tjedan barem osam, a izvanredni barem šest urah predavati.

Docenti predavaju toliko urah na tjedan, koliko su se sami obvezali.

Nagradjeni docenti i učitelji u užjem smislu imaju toliko urah na tjedan predavati, koliko će za predmete, za koje su postavljeni, ustanoviti profesorski sbor dotičnoga fakulteta.

§. 12.

Svaki redoviti profesor može izim redovitih svojih naukah predavati i druge nauke svoga fakulteta, samo treba da nakanu svoju prijavi profesorskomu sboru svoga fakulteta

Ako pako izvanredni profesori žele druge nauke predavati, treba da sbor profesorski i senat akademički na to privole.

§. 13.

Za slušaoce sveučilišne ima se poseban propovjednik postaviti, koji se ipak neće smatrati za činovnika, ter koji će dobivati nagradu.

Propovjednika postavlja na predlog nadbiskupskoga ordinarijata ban.

§. 14.

Svi redoviti i izvanredni profesori kojega fakulteta čine sbor profesorski onoga fakulteta.

Izvanrednih nesmije biti više, nego što iznaša polovica redovitih, ako jih više ima, onda mlađi u službi nespadaју u sbor profesorski.

§. 15.

Docenti biraju izmedju sebe svoje zastupnike u sbor profesorski, ako jih neim više od tri jednoga, ako jih više ima dvojicu.

Zastupnici ovi imaju samo pravo savjeta, osim u slučaju u §. 16. naznačenom, gdje imaju i pravo glasa.

§. 16.

Sav sbor profesorski bira si svake godine izmedju redovitih profesorah dekana.

Izabranik je dužan primiti ovo zvanje, osim ako je tek prednje godine bio dekanom.

§. 17.

Rektor, prorektor, svi dekani i prodekani svih fakultetah čini senat akademički.

Izbor rektora ustanovit će se posebnim zakonom.

On dobiva za obavljanje poslova, skopčanih s tim zvanjem, godišnju nagradu.

§. 18.

Sjednice sborova profesorskih i senata akademičkoga jesu ili redovite ili izvanredne.

Prve se drže u stanovite rokove svake godine, a druge kad god jih dekan ili rektor ureku.

§. 19.

Da se valjana odluka učini, treba da je pritomna barem polovica članova sbora profesorskoga ili odnosno senata akademičkoga i da bude u sjednici bar jedan član svakoga fakulteta prisutan.

§. 20.

Zapisnici se sborski putem senata, a senatski neposredno podnašaju zemaljskoj vladi.

§. 21.

Sborovi profesorski ravnaju na dotičnih fakultetih i nadziru kolegije i obavljaju disciplinarne poslove.

§. 22.

Napose imaju se sborovi profesorski i za to starati :

- a) da budu popunjena sva učiteljska mjesta, i da se odmah čim nastane potreba popuniti koje mjesto ili zanj predloži učenjak, koj je izdanim znanstvenim djelom podpuno zasvjedočio znanje svoje u dotičnom nauku, ili da se za izpražnjeno mjesto natječaj razpiše.

Sbor će profesorski po izminuću natječajnoga roka odmah učiniti predlog o popunjenu, ter ga putem senata akademičkoga podneti banu.

§. 23.

Ako sbor profesorski želi bez natječaja predložiti koga za učitelja, to se ima prije privatnim dopisivanjem obsvjedočiti, da je dotičnik voljan primiti učiteljsku službu.

Izprave, kojima se ove okolnosti dokazuju, ima sbor profesorski predlogu priklopiti.

§. 24.

Sborovi se profesorski imaju i za to starati :

- b) da se nikomu nedopusti, da kano docent predaje na dotičnih fakultetih, ako za to osposobljen nije.

S toga ima svatko, koji želi kano docent biti osposobljen, podneti dotičnomu sboru profesorskomu :

1. ili diplom doktorski o naucih istoga fakulteta, ili druga dokazala o svojoj vještini u dotičnih naucih,
2. opis svoga života,
3. pregled kolegijah,
4. tiskanu ili pisanu razpravu ob onom nauku, koji namjerava predavati.

§. 25.

Ako se iz pregleda kolegijah uvidi, da predmet spada u dotični fakultet i da odgovara svrsi sveučilištnoj, sbor će profesorski pozvati molitelja na razgovor, za koji će odrediti tri profesora, koji će se s njim pred celim profesorskim sborom pregovarati o pregledu kolegijah, iza pregovaranja ima kandidat držati pokusno predavanje u naznačenosti profesorah dotičnoga fakulteta.

§. 26.

Ako sbor profesorski priznaje kandidata sposobnim, učinit će putem senata akademičkoga predlog banu, da ovom kandidatu podieli dozvolu za predavanje, ako ga pako, nepriznaje sposobnim izdat će mu u vlastitom djelokrugu uzkratnu odluku.

§. 27.

Od dužnosti da podnesu izkaze naznačene u §. 24., i da se po §. 25. podvrgnu razgovoru

izuzeti su oni, koji su svoju sposobnost dovoljno dokazali znanstvenim djelom u onoj struci koju predavati namjeravaju.

§. 28.

Sbor profesorski ima i na to gledati :

c) da se red kolegijah svakoga polieća za buduće polieće ustanovi, i to tako, da svaki slušalac uzmogne i izim glavnih naukah bar još jedan nauk slušati.

§. 29.

Nadalje ima sbor profesorski na to paziti :

d) da slušaoci kolegije marljivo polaze ; svaki će dekan koncem prvoga tjedna zadnjega mjeseca, u svakom polieću ureći sjednicu, da se ustanovi, kojim se slušaocem ima uzkratiti potvrda polazka.

§. 30.

Manje važne, a osobito prešne poslove rješava dekan sam.

No sve ovakove riešitbe mora iz poslovnoga svoga zapisnika u budućoj sjdnici prijaviti sboru profesorskomu.

§. 31.

Dekan čuva spise i pečat fakulteta.

§. 32.

U područje senata akademičkoga spadaju svi obćeniti upravni, naučni i disciplinarni poslovi odnoseći se na sveučilište, kano i svi ini poslovi, koji mu nadležu po posebnih zakonih, ustanovah ili zakladnih naredbah privatnih osobah.

Njemu su podčinjeni svi činovnici sveučilištni, kamo spadaju : knjižničar, aktuar, koji je ujedno kvestor, pisar, pedel i podvornici knjižničarski, senatski i fakultetski.

§. 33.

Pod istimi uvjeti, pod kojima mogu dekani sami rješavati njeke poslove, vlastan je i rektor sam rješavati poslove u područje senata spadajuće.

§. 34.

Rektoru i senatu nadležu osobito i dužnost nastojati, da se ovaj zakon, na koliko potreba nastane, promjeni ili popuni,

Rektor čuva spise i pečat sveučilištni.

§. 35.

Obćenita je dužnost svih akademičkih vlastih oko toga nastojati, da dužnosti akademičke i učitelji i slušaoci točno izpunjuju.

§. 36.

Činovnici i podvornici sveučilištni napomenuti u §. 32. smatraju se za kraljevske činovnike i podvornike, ter se s njimi u svih poslovih osobnih i disciplinarnih, kano što i

glede njihova prava na mirovinu ili odpravninu i glede prava zaostavših obitelji njihovih na opskrbu postupati ima polag propisih valjanih u tom obziru za činovnike i podvornike kraljevskih oblasti, postojećih za samoupravu kraljevinah Hrvatske i Slavonije.

Činovnike sveučilištne imenuje ban na predlog senata akademičkoga, podvornika pako imenuje senat akademički, i to podvornike fakultetske na predlog dotičnoga zbora profesorskoga.

Odsjek II.

O s l u š a o c i h.

Glava I.

O upisu slušalaca.

§. 37.

Slušaoci su ili redoviti ili izvanredni.

Redoviti su upisani u maticu sveučilištnu i imenik fakultetski, izvanredni pako samo u imenik fakultetski.

§. 38.

Radi upisa ima svaki slušalac osobno doći k svomu dekanu i predati mu svoje svjedočbe i svoj podpuni nacional, za koji će se tiskanice prirediti u dva primjerka.

§. 39.

Medju redovite slušaoce mogu se samo oni upisati, koji su:

- a) gimnazijske nauke dobrim uspjehom svršili i izpit zrelosti podnieli,
- b) ili su već na ovom ili drugom kojem sveučilištu kano redoviti upisani bili, ili su,
- c) kano redoviti upisani bili na učilištu, kojim se nadomješćuje sveučilištni koji fakultet, kano što su bogoslovni biskupski zavodi ili pravoslavne akademije, pak ako su ti slušaoci kano gimnazijalci izpit zrelosti podnieli.

§. 40.

Medju izvanredne slušaorce upisuju se oni, koji nemogu biti upisani kano redoviti ako su:

- a) navršili barem 17. godinu života, i
- b) ako se o pripravnih nauci na toliko izkažu, da se uzmogne uzeti, da će jim predavanja koristna biti.

§. 41.

Ako je dvojbeno, ima li se koji slušalac upisati ili odbiti, o tom odlučuje dotični sbor profesorski.

§. 42.

Inostranci mogu se upisati na ovom sveučilištu, ako su po propisih svoje države pripravne nauke svršili, ili ako došavši iz inostranoga sveučilišta pokažu dovoljnu sveučilišnu svjedočbu.

§. 43.

Imenici se vode napose za svaku godinu, sadržaj će se ustanoviti posebnom naredbom.

§. 44.

Obavljena imatrikulacija ostaje u krieposti, dok

- a) slušalac neostavi sveučilišta, ili
- b) nepredje u drugi sveučilišni fakultet, ili
- c) nauke u dotičnom fakultetu neprekine dulje, nego jedan semestar.

§. 45.

Za upis u maticu sveučilišnu plaća se u ruke dekana fakultetskoga upisnina od 2 for. a. vr. na korist zaklade sveučilištne.

§. 46.

Slušaoci se kod dekana upisuju, a kod učiteljah prijavljuju obično prvih osam danah svakoga polieća.

Samo iz važnih razlogah može tečajem sljedećih osam danah sbor profesorski dopustiti, da se slušaoc naknadno primi.

Kasnje prošnje, ako su podnešene tečajem mjeseca listopada, ili najdulje tri tjedna iza početka drugoga semestra, riešava senat akademički, ter samo onda dozvoljuje upis slušaocu, ako ovaj dokaže, da nije kriv, što se je prekasno prijavio.

Proti riešitbi senata neima utoka.

Glava II.

O pravih i dužnostih redovitih slušalaca.

§. 47.

Svaki slušalac, koji hoće da dovrši nauke kojega fakulteta, mora kroz stanovito vrieme polaziti kolegije na dotičnom fakultetu: na mudroslovnom tri, na bogoslovnom, pravo i državoslovnom po četiri, a na liečničkom pet godina.

§. 48.

Naučna godina traje od 1. listopada do zadnjega srpnja i sastoji od dva polieća:

zimskoga i ljetnjega; zimsko traje do četvrtka pred cvietnicom, a ljetnje počima u petak poslije uskrasnih blagdanah po gregorianskom koledaru.

§. 49.

Od naukah, koji se budu predavali na pojedinih fakultetih, ima svaki slušalac, radi saveza, u kojem medjusobno stoje, ove sljedećim redom učiti:

A

na bogostovnom fakultetu.

I. godina:

- a) obći dio dogmatike,
- b) uvodne znanosti u sv. pismo u obće, a stari zavjet napose,
- c) tumačenje svetoga pisma staroga zavjeta iz vulgate i iz izvornoga teksta,
- d) jezik hebrejski.

II. godina:

- a) posebni dio dogmatike,
- b) uvod u novi zavjet napose,
- c) tumačenje novoga zavjeta, iz vulgate i iz izvornoga teksta.

III. godina:

- a) poviest crkvenu,
- b) moral bogoslovni.

IV. godina:

- a) bogoslovje pastirsko u užjem smislu,
- b) liturgiku,
- c) homiletiku,
- d) kateketiku,
- e) metediku,
- f) pravo crkveno.

B.

Na pravo i državoslovnom fakultetu.

I. godina:

- a) pravo rimsko ujedno s poviešću toga prava kroz cijelu godinu,
- b) poviest prava u obće kroz cijelu godinu,
- c) enciklopediju prava i državoslovnih znanostih.

II. godina:

- a) hrvatsko-ugarsko privatno pravo jedno polieće,
- b) filozofiju prava jedno polieće,
- c) pravo crkveno katoličke crkve cijelu godinu,
- d) pravo crkveno grčko-iztočne crkve jedno polieće,
- e) hrvatsko-ugarsko javno pravo s osobitim obzirom na austrijsko javno pravo.

III. godina:

- a) pravo građansko,
- b) ekonomiju i financijalnu znanost, cijelu godinu,
- c) kazneno pravo, prvoga polieća,
- d) kazneni postupnik, drugo polieće.

IV. godina:

- a) građanski postupnik ujedno s postupnikom u neparbenih poslovih, cijelu godinu,
- b) pravo trgovačko, mienbeno i pomorsko, i ustavnu i upravnu politiku, jedno polieće,
- c) statistiku ugarsko-austrijske monarkije, s osobitim obzirom na statistiku trojedne kraljevine, drugo polieće.

C.

Na liečničkom fakultetu.

I. godina:

- a) opisujuća anatomija, oba polieća,
- b) mineralogia,
- c) zoologia,
- d) botanika,
- e) kemija, oba polieća,
- f) liečnička fizika.

II. godina:

- a) physiologia, oba polieća,
- b) pharmakognosia
- c) sveobća pathologia,
- d) topografična anatomia, oba polieća,
- e) nauka o kirurgičkim orudjih i zavojih,
- f) pharmokologia i receptiranje,
- g) nauka o životinjskih pošastih i veterinaro redarstvo.

III. godina:

- a) pathologična anatomia, oba polieća,

- b) sudbena medicina,
- c) posebna liječnička pathologia, therapia i klinika, oba polieća,
- d) nauka u kirurgičkim orudjih i zavojih,
- e) liječničko redarstvo,
- f) posebna kirurgička pathologia, therapia i klinika.

IV. godina:

- a) posebna liječnička pathologia, therapia i klinika, oba polieća,
- b) posebna kirurgična pathologia, therapia i klinika, oba polieća,
- c) nauka o kirurgičkim operacijah, oba polieća,
- d) primaljstvo.

V. godina:

- a) posebna kirurgična pathologia, therapia i klinika,
- b) okulistika, oba polieća,
- c) syphilis i dermatologia,
- d) o ciepljenju boginja.

D.

Na mudroslovnom fakultetu,

I. Odiela filozofičko-historičkoga:

- a) filozofiju teoretičku i praktičku s poviešću filozofije,
- b) poviest obću,
- c) poviest hrvatsku s osobitim obzirom na austrijsku i ugarsku poviest,
- d) filologiju slavjansku s osobitim obzirom na poviest jezika i literature hrvatske i srbske,
- e) klasičnu filologiju latinsku,
- f) klasičnu filologiju grčku.

II. Odiela mat. prirodoslovnoga:

- g) matematiku,
- h) fiziku,
- i) zoologiju,
- k) botaniku,
- l) mineralogiju i geologiju,
- m) kemiju.

Budući da nauci mudroslovnoga fakulteta nestoje medju sobom u takovu savezu, kako nauci ostalih fakultetah, to se za predavanje njihovo neustanovljuje nikakov red.

§. 50.

Osim glavnih nauka predavat će se na svih fakultetih još drugi nauci, kojih slušaoci ili neće nikako, tli će ih samo dielomice morat učiti, ovakovi nauci jesu :

1. Na bogoslovnom fakultetu : jezik sirski, kaldejski i arabski.

2. Na pravoslovnom fakultetu :

- a) rudno pravo ,
- b) upravno zakonoslovje ,
- c) financijalno zakonoslovje ,
- d) obća statistika ,
- e) prakatika i relatorija iz gradjanskoga i kaznenoga prava ,
- f) feudalno pravo ,
- g) sveobće državno i medjunarodno pravo ,
- h) sudstveno liečničstvo ,
- i) državno računosllovje.

3. Na filozofičkom fakultetu :

- a) živi jezici : magjarski, niemački, talijanski, francezki, englezki i slavenski ,
- b) posebni filozofički nauci,
- c) pedagogika ,
- d) pomoćne znanosti poviesti s osobitim obzirom na domaću poviest i arheologija ,
- e) astronomija ,
- f) sravnajuća anatomija i fiziologija.

Ovi će se nauci predavati ili svake, ili barem svake druge ili treće godine.

§. 51.

Za učiteljske kandidate srednjih učilištah osnovat će se na filozofičkom fakultetu sjemeništa za jezikoslovnu, poviestnu i prirodoslovnu struku.

§. 52.

Svaki slušaoc mora slušati na bogoslovnom fakultetu najmanje 18, na pravoslovnom 20 satih na tjedan, izuzamši 4. i 8. polieće, kad je dosti 12 satih, na liečničkom 20 satih ; slušaoci mudroslovnoga fakulteta, koji hoće da doktorat steku, kano što i učiteljski kandidati za srednja učilišta, moraju polazit kolegije 15 satih na tjedan.

§. 53.

Svaki je pravnik dužan, tečajem prvih trijuh poliećah slušati jedan kolegij o praktičkoj filozofiji, i jedan o hrvatskoj poviesti, a tečajem svih osam poliećah još jedan historički kolegij.

§. 54.

Svi će se nauci na ovom svenčilištu predavati hrvatskim jezikom, izuzima se samo bogoslovni i liečnički fakultet, na kojem se neki nauci mogu inim takodjer jezikom predavati, i živi jezici, kojih se višji literaturni kolegiji mogu i dotičnim jezikom držati.

§. 55.

Zadnjih 14 danah svakoga polieća imaju se svi slušaoci prijaviti kod dotičnih učiteljah, da jim potvrde polazak u prijavnicu, koju zatim dekan vidira.

Prije nego li se plati naukovina, neće se potvrditi polazak.

Glava III.

O b i z p i t i h.

§. 56.

Redoviti slušaoci bogoslovnoga fakulteta polažu četiri ispita iz obligatnih naukah svojega fakulteta, i to koncem svake godine pred svojim učiteljem u pritomnosti dekana ili prodekana iz onih naukah, koje su cielu godinu učili.

Postojeći propisi u pogledu prelaza u više tečaje ostaju i nadalje u krieposti.

§. 57.

Svaki redoviti slušalac pravoslovnoga fakulteta ima na koncu, ili izmaku četvrtoga polieća podneti prvi državni izpit pravo-historički.

Tko ovoga ispita najkasnije tečajem petoga polieća nepodnese s dobrim uspjehom, njemu se sljedeća poljeća neće računati u zakonito četverogodište.

§. 58.

Svaki slušalac pravoslovnoga fakulteta, koji nekani steći doktorata, a želi se na temelju svojih pravo- i državoslovnih naukah posvetiti javnoj službi, ima podneti još dva državna teoretička ispita, sudstveni i državo-znanstveni, koji se drži, po dosadašnjih propisih.

Drugi državni izpit, sudstveni, može se položiti već posljednjih šest tjednah osmog semestra; treći pako, državoznanstveni, istom po dovršenom četverogodištu.

§. 59.

Svaki slušalac na liečničkom fakultetu dužan je, prije nego li se k strogim izpitom priпусти, položiti tri ispita, i to po napose iz zoologije, botanike i mineralogije. Ovi se ispiti imadu položiti tečajem prvih dviju godinah.

Glava IV.

O strogih izpitih.

§. 60.

Doktorom kojega fakulteta može postati samo onaj, koji po navršenom četverogodištu odnosno trogodištu, s dobrim uspjehom položi stroge izpite iz naukah dotičnoga fakulteta. Broj strogih izpita i način, kako se imadu polagati, ustanoviti će se posebnom naredbom.

Glava V.

O izvanrednih slušaocima.

§. 61.

Izvanredni se slušaoci mogu upisati pod gore naznačenimi uvjeti za kojegod nauke onoga fakulteta, u kojega su imenik uvršteni; za nje dakle neima nikakvih obligatnih naukah, niti reda, po kojem da slušaju naučne predmete.

Oni mogu istina iskati, da jih učitelji svršetkom proleća upitaju iz naukah, koje su polazili, i da jim uz taksu od 3 for. a. vr. izdadu privatne svjedočbe, ali državnim ili izpitom strogim podvrći se nemogu.

Glava VI.

O odlasku od sveučilišta.

§. 62.

Slušalac odlazeći iz sveučilišta, ako hoće da mu se izdade odlazna svjedočba, mora ju iskati od dekana dotičnoga fakulteta. U tu svrhu ima mu predati prijavnicu i matičnu svjedočbu.

Odlazne se svjedočbe izdavaju zadnjih 14 danah svakoga polieća. Konačne pako, t. j. absolutorija, koja se imađu izrično kao takva označiti, u pravilu koncem naučne godine.

Odsjek III.

O disciplini akademičkoj.

§. 63.

Svi su slušaoci u obziru svojih građanskih odnošajah i građansko kažnjivih delah podvrženi obćim zakonom i vlastim, a u obziru sveučilišnoga svoga vladanja još osim toga osebitim naredbam, disciplinarnim propisom i vlastim sveučilištnim.

Propisi o izpunjavanju vjerozakonskih dužnostih kano i disciplinarni ustanovili će se kasnije na predlog senata akademičkoga, međjutim se pako ostavljaju u krieposti dosadanji propisi.

Odsjek IV.

O naukovini.

§. 64.

Naukovine, koja se na ovom sveučilištu uvodi, neplaća se u javnu blagajnu već pripada dotičnim predavacem t. j. profesorom i doccentom.

§. 65.

Najmanja naukovina iznosi za svaki polietni kolegij toliko forintih, koliko se urah na tjedan čita kolegij.

§. 66.

Svaki profesor, koji je s plaćom budi stalno budi privremeno namješten, čitat će svoje kolegije o dotičnih učevnih strukah u primjernom broju urah na tjedan za naukovinu u §. 65. naznačenu.

On će ovim kolegijem, kano glavnim svojim predmetom, nada svim posvećivati svoju učiteljsku radnju.

U ovom su obziru učiteljem usporedjeni i oni docenti, koji nagradu dobivaju.

Samo suplenti, koji bi se polag osobitih vladajućih okolnostih uz zakonitu pristojbu upotrebljavali za koju izpražnjenu učiteljsku stolicu, neimaju prava na naukovinu, koja se za njihove kolegije plaća: ova naukovina ide u sveučilištnu zakladu, iz koje će se plaćati suplentska pristojba.

§. 67.

Svaki redoviti profesor dužan je bar svakoga trećega polieća davati bezplatni publikum od jedne ili dvie ure na tjedan o pojedinih čestih glavnoga svoga predmeta, ili o drugoj kojoj struci.

Ovaj publikum čitat će profesor pokraj svojih redovitih kolegijah, ali ure, koje za to upotrebi, može uračunati u broj onih urah, koje ima obraćati na glavne svoje kolegije.

Izim ovih kolegijah smije profesor bezplatno nješto predavati samo uz privolu zemaljske vlade onda, kad bi se porad osobite naravi predmeta zato slabo polazio kolegij, što bi se zanj naukovina tražila, a s druge bi se strane ipak želilo, da se takov kolegij čim više polazi.

Podieljujuć takovu dozvolu, gledat će zemaljska vlada, da se njom nenane se šteta docentu, koji se u toj struci jur znamenito odlikuje.

§. 68.

Docenti smiju svoje kolegije čitati ili za najmanju zakonitu naukovinu, ili za veću, bezplatno pako samo pod uvjeti naznačenimi u preinjem paragrafu.

§. 69.

Naukovinu za redovite i izvanredne kolegije dužni su plaćati svi slušaoci fakulteta, bili upisani u maticu ili ne bili, na koliko nisu zakonito oprošteni, ili na koliko nisu oprost ovaj izhodili po glasu ovoga zakona.

§. 70.

Oprost se može protezati ili na svu naukovinu, ili na polovicu, ali nikad na manji koji dio naukovine.

Oproste podjeljuje dotični sbor profesorski; pobližji uvjeti ustanoviti će se posebnom naredbom.

Medjutim ostaju u krieposti dosadanji propisi.

§. 71.

Zakonito pravo biti sasvim oprošteni od naukovine, imadu samo sljedeći učenici bogoslovja.

- a) od svjetovnoga duhovništva ubogi pitomci biskupskih sjemeništah, i oni externiste, koji su za biskupiju potrebiti, ter duhovničtvu biskupije ili već utjelovljeni, ili osigurani, da će biti u biskupiju primljeni.

Biskup će početkom svake godine imenik takovih učenikah, potvrdiv siromaštvo njihovo, poslati bogoslovnomu profesorskom sboru.

- b) od redovnoga duhovništva svi pitomci ubožkih redovah.

§. 72.

Za kolegije docentah, ili za one plaćevne kolegije, koje profesori pokraj glavnih svojih kolegijah drže, valjaju ti oprosti samo onda, ako takovi docenti i profesori na to naročito privole ili onda, kad se sastavlja red predavanjah, ili naknadno pred kvesturom, nu svakako prije, nego će početi rok za primanje slušalaca.

§. 73.

Prvih deset danah u polieću prosto je svakomu slušaocu kano gostu polaziti koji mu drago kolegij, a da mu odatle nenastane dužnost platiti naukovinu.

§. 74.

Slušaoce, koji u propisano vrijeme neplate naukovine, ima kvestura na pose pobilježiti. Takovi će se tek onda upisati za buduće polieće, kad naknadno plate naukovinu, koju duguju, i unapried polože naukovinu za dođuće polieće.

§. 75.

Ako se navješteni kolegij nebi držao, povratit će se naukovina, koja je možda unapried položena.

§. 76.

Ako bi se bolešću ili drugom kojom zaprieikom predavaoca kolegij samo obustavio, ali ne na toliko, da bi tim naviešćeni predmet znatno i bitno štetovao, negubi predavalac prava na naukovinu.

§. 77.

U svih sumnjah, imali se u slučaju paragrafa 76. ili neima plaćati naukovina, odlučuje senat akademički, saslušav izvješće profesorskoga sбора.

§. 78.

Kvestor će pobranu na račun pojedinih predavalaca naukovinu, odbivši pobirne postotke, izručivati istim uz njihovu namiru, a senatu će akademičkomu davati račun na koncu svakoga polieća.

§. 79.

Pobirni su postotci na to odredjeni, da se njimi bar djelomice namiruju troškovi pisarne ili kvesture sveučilištne.

Postotci se za sada ustanovljuju na 5%, i teku u sveučilištnu zakladu.

Odsjek V.

○ pokrivanju troškovah za ovo sveučilište.

§. 80.

Troškovi za ovo sveučilište imadu se pokrivati iz tekućih dohodakah zaklade jugoslavenskoga sveučilišta, u koliko nebude ona za prvo uređenje njegovo izcerpljena, a na koliko ovi nebi dosizali, iz zaklade naukovne, a na koliko ni ova nebi dostatna bila, iz ostalih razpoloživih zemaljskih sredstava.

Odsjek VI.

Prelazne ustanove.

§. 81.

Sveučilište otvorit će se u školskoj godini 1874/5; i to bogoslovni i pravoslavni fakulteti otvorit će se u sva četiri tečaja najedan put.

U isto vrijeme ima se otvoriti i postupice za tri godine podpuno ustrojiti fakultet filozofijski.

Liečnički će se pako fakultet otvoriti i počamši od prvoga tečaja postupice i neprekidno izvesti, čim se osiguraju sredstva za njegovo ustrojstvo i uzdržavanje.

§. 82.

Učiteljske stolice imadu se u svih četirih fakultetih bez iznimke popuniti u smislu §§. 5. 22. 23. ovoga zakona.

Glede prvoga popunjenja učiteljskih stolicah odredjuje se sljedeće: a) vlada će

za bogoslovni i pravoslavni fakultet imenovati bez predloga po tri profesora između kandidata, koji ili su kano učenjaci izdanim znanstvenim dielom podpuno zasvedočili svoje znanje u dotičnoj struci, ili su inače poznati kano vrstni strakovnjaci, b) ovim se načinom imadu takodjer popuniti stolice u liečničkom i mudroslovnom fakultetu, c) profesori imenovani ovim načinom izvršuju glede popunjenja ostalih stolica dotičnoga fakulteta ono pravo, koje po §§. 5. 22. 23. ovoga zakona pripada dotičnim profesorskim sborom.

Ostala prava i dužnosti, što no učiteljski sborovi vrše u smislu ovoga zakona, vršiti će oni u bogoslovnom i pravoslovnom fakultetu, pokle su podpuni, a u liečničkom i filozofičkom, pokle bude ustanovi b) prediduće stavke zadovoljeno.

Pobrinut će se zemaljska vlada, da profesori, koji imadu svoja predavanja školske god. 1874/5 započeti, budu čim prije imenovani.

Odsjek VII.

O provedbi ovoga zakona.

§. 83.

Provedba ovoga zakona povjerava se banu kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Izjavljujuć Mi zakonski ovaj članak i sve ono, što je u njem sadržano, prijatnim i primljenim, podjeljujemo mu kraljevsko Naše odobrenje te ga potvrđujemo kraljevskom moći Svojom, uvjeravajuć Vas, ljubljeni vjerni Naši, da ćemo zakonski ovaj članak kako Sami obdržavati tako i po drugih dati obdržavati.

U ostalom ostajemo Vam kraljevskom Svojom milosti i prijazni blagonaklonjeni.

Dano u Budimpešti dne petoga siečnja godine hiljadu osam sto sedamdeset i četvrte.

(M. P.) Franjo Josip s. r.

Petar grof **Pejácsevich s. r.**

Ivan **Mažuranić s. r.**

Br. 4.**Zakonski članak**

sabora kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije od 5. siječnja 1874. o plaćah nagradah i mirovinah za učiteljsko i činovničko osoblje na sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijski;

kralj Česki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Velemožam, dostojanstvenikom i zastupnikom naroda, sakupljenim na saboru kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije Naš kraljevski pozdrav.

Ljubezni vjerni Naši!

Zakonski članak o plaćah, nagradah i mirovinah za učiteljsko i činovničko osoblje na sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu, što nam ga vjernosti Vaše podnesoše preko Našega bana kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije i preko Našega hrvatsko-slavonsko-dalmatinskoga ministra, odlučismo potvrditi kako sliedi:

Zakonski članak

o plaćah, nagradah i o mirovinah za učiteljsko i činovničko osoblje na sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu.

§. 1.

Sustavna plaća profesora redovitih iznosi 1800 for. na godinu. Ova se plaća poslije svakih pet godina povisuje (petgodište) za 200 for. i to do uključivo dvadeset i pete godine službovanja njihova.

Ako to zaištu okolnosti, mogu se pojedinim redovitim profesorom podieliti beriva veća od ovih, koja su ovdje ustanovljena, a dozvoliti i druge pogode.

§. 2.

Plaća izvanrednih profesora iznosi 1400 for. na godinu, ali oni neimaju prava na povisivanje ove plaće poslije svakih pet godina.

§. 3.

Redoviti profesori uvršćuju se u VI., a izvanredni u VII. razred dnevnični.

§. 4.

Docenti sorskoga, kaldejskoga i i arabskoga jezika u bogoslovnom i državnoga računostvja u pravoslovnom fakultetu dobivaju nagradu, prvi od 500 for., drugi od 300 for. na godinu.

§. 5.

Učitelji živih jezika na mudroslovnom fakultetu dobivaju nagradu od 400 for. na godinu.

Sveučilišni propovjednik imade godišnju nagradu u iznosu od 500 for.

§. 6.

Rektor sveučilišta dobiva za obavljanje poslova skopčanih s tim zvanjem godišnju nagradu od 500 for.

§. 7.

Plaća činovnika i podvornika sveučilištnih iznosi: za knjižničara 1400 for., za aktuara, koj je ujedno kvestor 600 for., za pisara 400 for., za pedela 400 for., za podvornike 300 for. Pedel ima takodjer slobodan stan i drva, podvornici pako odjeću u naravi. —

Dokle se knjižnice pravoslovne akademije i muzeja ne ujedine u sveučilištnu knjižnicu, obavljat će službu knjižničara u knjižnici pravoslovne akademije, odnosno sveučilišta, jedan od profesorah sveučilišta uz godišnju nagradu od 300 for.

Knjižničar uvršćuje se u VII., aktuar ujedno kvestor u X. a pisar, u XII. razred dnevnični.

§. 8.

Pristavi dobivaju za vrijeme svojega službovanja nagradu od 400 for. na godinu

§. 9.

Profesorom i činovnikom sveučilišta pripada stanarina kano ostalim činovnikom ovih kraljevinah.

§. 10.

Navršiv pet godinah službe stekao je svaki redoviti i izvanredni profesor pravo, da dobije mirovinu u slučaju ako tjelesno i duševno iznemogne tako, da je postao trajno nesposoban za službu ili ako se uslied promjene u sustavu naukovnom ukine učiteljska mjesto njegovo, ili ako mu uslied preustrojstva sveučilišta ili dotičnog fakulteta sveučilišnoga prestane služba.

§. 11.

Redovitomu i izvanrednomu profesoru, koji je navršio trideset godinah službe, pripada mirovina u iznosu ciele plaće uživane kod izstupa iz aktivnosti Ako takov profe-